

**Protokół posiedzenia plenarnego
Komitetu Badań Czwartorzędu PAN
które odbyło się w dniu 10 kwietnia 2025 roku**

W posiedzeniu udział wzięli członkowie Komitetu:

prof. dr hab. Mirosław Błaszczewicz, prof. dr hab. Ryszard Krzysztof Borówka, dr hab. Anna Hrynowiecka, prof. dr hab. Zdzisław Jary, prof. dr hab. Piotr Kittel, dr hab. Mirosława Kupryjanowicz, dr hab. inż. Włodzimierz Margielewski, dr hab. inż. Danuta Michczyńska, dr hab. Joanna Mirosław-Grabowska, dr hab. Piotr Moska, prof. dr hab. Dorota Nalepka, dr hab. Monika Niska, dr hab. Joanna Petera-Zganiacz, prof. dr hab. Irena Agnieszka Pidek, prof. dr hab. Małgorzata Pisarska-Jamroży, prof. dr hab. Michał Słowiński, dr hab. Renata Stachowicz-Rybka, dr hab. Krzysztof Stefaniak, prof. dr hab. Wojciech Tylmann, prof. dr hab. Paweł Valde-Nowak, dr hab. Piotr Weckwerth, prof. dr hab. Barbara Woronko, dr hab. Edyta Zawisza, dr hab. Paweł Zieliński.

Osoby zaproszone do zespołu zadaniowego (organizacja kongresu INQUA 2031):

Dr Małgorzata Frydrych, prof. dr hab. Anna Wysocka, dr hab. Maciej Krajcarz.

Nieobecni: prof. dr hab. Anna Cedro, prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. dr hab. Jacek Forysiak, prof. dr hab. inż. Marek Krąpiec, prof. dr hab. Mariusz Lamentowicz, prof. dr hab. Maria Łanczont, prof. dr hab. Piotr Migoń, prof. dr hab. Adam Nadachowski, dr hab. Małgorzata Roman, dr hab. Sławomir Terpiłowski.

Porządek obrad

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Referat pt. "Ewolucja polskiej części Europejskiego Pasa Piaszczystego - wnioski z analiz paleośrodowiskowych" – wygłaszający: dr hab. Paweł Zieliński (UMCS) dr Michał Łopuch (Uniwersytet Wrocławski).

Przerwa

4. Podjęcie uchwały w sprawie powołania Zespołu ds. aplikowania o organizację kongresu INQUA w 2031 roku.
5. Wybór członków Zespołu.
6. Wybór przewodniczącego i sekretarza Zespołu (głosowanie tajne).
7. Działalność Redakcji *Studia Quaternaria* – referuje Sekretarz redakcji.
8. Działalność Komitetu w 2024 roku – referuje Przewodniczący.

9. Sprawy bieżące, komunikaty i wolne wnioski.

Ad. 1.

Przewodniczący prof. dr hab. Z. Jary powitał członków Komitetu oraz gości i otworzył posiedzenie plenarne Komitetu Badań Czwartorzędu PAN.

Ad. 2.

Jednogłośnie przyjęto porządek obrad, a następnie (w związku z przewidzianym w ramach posiedzenia głosowaniem tajnym), dokonano wyboru osób do komisji skrutacyjnej. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Barbara Woronko, dr hab. Joanna Petera-Zganiacz oraz dr hab. Krzysztof Stefaniak.

Przewodniczący KBCz wręczył osobom nieobecnym na posiedzeniu inauguracyjnym dyplomy nominacji na członków Komitetu Badań Czwartorzędu.

Ad. 3.

1. Referat pt. *"Ewolucja polskiej części Europejskiego Pasa Piaszczystego - wnioski z analiz paleośrodowiskowych"* wygłosili dr hab. Paweł Zieliński i dr Michał Łopuch.

W dyskusji po referacie udział wzięli: prof. dr hab. M. Błaszkiwicz, prof. dr hab. B. Woronko, prof. dr hab. D. Nalepka, dr hab. A. Hrynowiecka, dr hab. D. Michczyńska, prof. dr hab. L. Marks, prof. dr hab. Z. Jary, dr hab. J. Petera-Zganiacz, dr hab. inż. W. Margielewski oraz prof. dr hab. R. K. Borówka. Dyskutanci poruszyli kwestie:

- czasu powstania europejskiego pasa piaszczystego i pozycji stratygraficznej najstarszego dryasu;
- problemu przekraczania wartości progowych dla permafrostu i dostępności materiału (w układzie sezonowym);
- bruków deflacyjnych, których powstanie blokuje wywiewanie materiału;
- prezentacji wyników palinologicznych (wykorzystanie cyklogramów dla lepszego zobrazowania danych surowych, przy małej frekwencji palinomorfów);
- wyraźnie zaznaczonej obecności ziaren pyłku *Epilobium* w analizowanych próbkach;
- zgodności lub nie kierunków struktur lessowych i wiejących wiatrów;
- porównania uzyskanego obrazu z innymi obszarami (kraje Bałtyckie, Rosja);
- obecności śladów eolicznych na pokrywie śnieżnej;
- rozdzielenia działalności fluwialnej od eolicznej;

- interpretacji składowej północno-zachodniej wiatrów kształtujących wydmy w okresie młodszego dryasu;
- zależności geometrii wydym od odległości od linii ostatniego zlodowacenia;
- problem procesów zachodzących w centrach pól wydmy.

Ad. 4.

W związku z podjętą inicjatywą aplikowania o organizację Międzynarodowego Kongresu INQUA w Polsce w roku 20231, jednogłośnie podjęto uchwałę o powołaniu zespołu zadaniowego ds. organizacji tego wydarzenia (można tutaj wstawić pełną nazwę zespołu).

Ad.5

Na posiedzenie plenarne KBCZ zostały zaproszone osoby, które zadeklarowały chęć uczestnictwa w pracach Zespołu ds. organizacji INQUA w roku 20231. Przewodniczący KBCz, prof. Z. Jary, odczytał listę kandydatów na członków powołanego Zespołu. Po krótkiej dyskusji ustalono, że w skład Zespołu ds. organizacji kongresu INQUA w roku 2031 wejdą następujące osoby:

prof. dr hab. Mirosław BŁASZKIEWICZ
 dr Małgorzata FRYDRYCH
 dr hab. Maciej KRAJCARZ
 prof. dr hab. Zdzisław JARY
 dr hab. inż. Włodzimierz MARGIELEWSKI
 prof. dr hab. Leszek MARKS
 dr hab. Piotr MOSKA
 dr hab. Przemysław MROCZEK
 dr hab. Monika NISKA
 dr hab. Daniel OKUPNY
 dr hab. Anna ORŁOWSKA
 dr hab. Joanna PETERA-ZGANIACZ
 prof. dr hab. Irena Agnieszka PIDEK
 prof. dr hab. Michał SŁOWIŃSKI
 prof. dr hab. Mateusz STRZELECKI
 prof. dr hab. Witold SZCZUCIŃSKI
 prof. dr hab. Wojciech TYLMANN

dr hab. Piotr WECKWERTH
prof. dr hab. Barbara WORONKO
prof. dr hab. Anna WYSOCKA
dr hab. Edyta ZAWISZA

Ad. 6.

Po uzgodnieniu składu zespołu zadaniowego odbyło się tajne głosowanie dotyczące wyboru przewodniczącego oraz sekretarza Zespołu ds. Organizacji Kongresu INQUA. Na funkcję Przewodniczącego Zespołu zaproponowano prof. dr hab. M. Błaszkwicza, natomiast na funkcję sekretarza - dr M. Frydrych. Po zebraniu wypełnionych kart do głosowania, do pracy przystąpiła powołana wcześniej komisja skrutacyjna, która przeliczyła głosy i sporządziła protokół. Wyniki głosowania, odczytując protokół w imieniu komisji, przedstawiła dr hab. J. Petera-Zganiacz.

W wyniku głosowania, przy braku głosów przeciwnych, Przewodniczącym Zespołu ds. organizacji kongresu INQUA został prof. dr hab. M. Błaszkwicz, natomiast funkcję sekretarza objęła dr M. Frydrych.

Po zakończeniu wyborów zaprezentowano wstępne informacje dotyczące potencjalnych lokalizacji Kongresu. Jako pierwsza głos zabrała dr hab. E. Zawisza, która odczytała list od prof. dr hab. W. Szczucińskiego, zawierający informacje o możliwej organizacji kongresu w Poznaniu. Następnie dr hab. E. Zawisza przedstawiła trzy oferty lokalizacyjne z Warszawy, obejmujące dostępne zasoby i zaplecze techniczne, wsparcie logistyczne oraz szacunkowe koszty.

Kolejną propozycję zaprezentował dr hab. inż. W. Margielewski, prezentując oferty dwóch centrów konferencyjnych z Krakowa.

Na zakończenie zaprezentowano ofertę kongresową z Katowic, którą przedstawił dr hab. P. Moska.

Po zakończeniu prezentacji, przewodniczący prof. Z. Jary poprosił uczestników posiedzenia o zabranie głosu w kwestii lokalizacji na bazie przedstawionych ofert. Dr hab. inż. D. Michczyńska zwróciła uwagę na istotną, z punktu widzenia organizacji sesji referatowych, charakterystykę oferowanych przez centra konferencyjne i hotelowe sal z układem amfiteatralnym. Następnie głos zabrał dr hab. M. Krajcarz, który podkreślił atuty lokalizacyjne Warszawy oraz wybitnie turystyczny charakter Krakowa, które mogą mieć wpływ na decyzje potencjalnych uczestników kongresu. Prof. dr hab. L. Marks podkreślił przy ostatecznym wyborze lokalizacji wagę możliwie konkretnego określenia kosztów, które są niezbędne do

skalkulowania opłaty konferencyjnej dla uczestników. Prof. dr hab. Z. Jary, zaznaczając że są to dopiero wstępne informacje, wyraził swoją opinię, w której opowiedział się za wyborem Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. Prof. dr hab. D. Nalepka podkreśliła najważniejsze zalety Warszawy i Krakowa, ale jednocześnie zwróciła uwagę na duży potencjał Katowic, szczególnie w perspektywie usprawnień komunikacyjnych pomiędzy lotniskiem, a miastem. Prof. dr hab. W. Tylmann podkreślił wyjątkowość Sali Kongresowej w PKiN w stosunku do powtarzalności typowych centrów konferencyjnych. Zgodziła się z tym prof. dr hab. I. Pidek, ale zgłosiła wątpliwość, wynikającą z oferty PKiN, która przewiduje konieczność angażowania dodatkowej firmy logistycznej, w przypadku tej lokalizacji. Na końcu głos zabrał przewodniczący zespołu zadaniowego, prof. dr hab. M. Błaszczewicz i wyraził swoją opinię, która również skłaniała się ku Sali Kongresowej. Zwrócił uwagę na istotne zaangażowanie również innych podmiotów ze świata nauki, takich jak władze PAN oraz UW, ale również próby znalezienia wsparcia ze strony podmiotów gospodarczych. Zaznaczył, że 16 kwietnia do PKiN uda się grupa osób z zespołu, aby zrobić wizję lokalną oferowanych tam przestrzeni i możliwości ich aranżacji na potrzeby kongresu, co dostarczy istotnych danych, które pomogą w podjęciu dalszych kroków.

Ad. 7

Sekretarz SQ, dr hab. J. Mirosław-Grabowska przypomniała, że czasopismo jest wydawane wspólnie przez Komitet Badań Czwartorzędu oraz Instytut Nauk Geologicznych PAN. Poinformowała, że od tego roku tj. 2025, czasopismo będzie wydawane jedynie w formie on-line i w związku z tym w każdym artykule, obok logo Studia Quaternaria, będzie się pojawiało logo PAN. Ze względu na formę cyfrową zrezygnowano z wydawania dwóch zeszytów, a czasopismo będzie miało charakter ciągły. Na chwilę obecną są opublikowane (już zamieszczone na stronie), dwa artykuły (jeden dotyczący północnego Iranu, a drugi Ukrainy). Kolejne dwa manuskrypty z Maroko są w różnych fazach redakcyjnych. Sekretarz SQ potwierdziła, że czasopismo otrzymało dofinansowanie na ten rok, są dobre możliwości redakcyjne, tradycyjnie zachęciła więc do składania kolejnych artykułów podkreślając, że rok 2025 jest ostatnim rokiem do kolejnej ewaluacji jednostek naukowych. Wszystkie artykuły zamieszczane są zarówno na stronie czasopisma, jak i stronie czasopism PAN oraz Index Copernicus.

Sekretarz na przykładzie jednego ze złożonych do SQ artykułów, zasygnalizowała pojawiający się w związku z korzystaniem przez autorów z AI, problem czujności i weryfikacji, uzyskiwanych tą drogą danych bibliograficznych.

Ad. 8.

Przewodniczący KBCz PAN poinformował, że zostało złożone sprawozdanie roczne z działalności KBCz. Zwrócił uwagę na problemy, na jakie się natknęliśmy w związku z wprowadzeniem nowej formy sprawozdawczej z wykorzystaniem aplikacji internetowej. Jednocześnie wyraził nadzieję, że w przyszłym roku uwagi użytkowników zostaną uwzględnione i cały proces przebiegnie sprawniej.

Ad. 9.

Prof. dr hab. I. Pidek serdecznie zaprosiła na Kongres Geografii Polskiej, na którym przewidziano wiele sesji tematycznych, w tym sesja do tycząca czwartorzędu. Organizatorami tej sesji są prof. dr hab. I. Pidek, prof. dr hab. Z. Jary oraz prof. dr hab. M. Błaszkievicz. Prof. Pidek poinformowała, że dotąd zgłoszono 5 referatów (w tym 4 palinologiczne) i bardzo zaapelowała o zgłaszanie kolejnych z innych subdyscyplin. Odesłała na stronę Kongresu.

Dr hab. J. Petera-Zganiacz poinformowała, że Łódzkie Towarzystwo Naukowe otrzymało dofinansowanie do cyfryzacji zasobów, dzięki czemu będzie digitalizowany Biuletyn Peryglacjalny. Za około dwa miesiące pierwsze tomy będą już udostępnione przez stronę ŁTN.

Prof. dr hab. R. Borówka, zaproponował termin przyszłorocznej konferencji POLQUA (7-10 września 2026) i wyraził nadzieję, że nie będzie kolidował z przyszłorocznym zjazdem Polskiego Towarzystwa Geologicznego, które również ma w zwyczaju organizować wydarzenie we wrześniu.

Dr hab. inż. W. Margielewski, w imieniu prof. dr hab. M. Krapca, zaprosił do prezentowania wyników badań na forum Komisji Paleogeografii Czwartorzędu PAU w Krakowie (możliwa również forma on-line).

Dr hab. P. Weckwerth zaprosił do udziału w warsztatach sedimentologicznych (1-5 września 2025) i poinformował, że dotychczas swój udział zgłosiły 33 osoby. Jest wciąż możliwość zgłoszeń.

Dr hab. P. Moska zapowiedział na maj 2026 r. kolejną edycję cyklicznej międzynarodowej konferencji „Methods of Absolute Chronology”. Tym razem wydarzenie odbędzie się w ok. Karpacza.

Dr hab. A. Hrynowiecka przekazała informację o zjeździe Polskiego Towarzystwa Geologicznego, który odbędzie się w Gdańsku Jelitkowie w dn. 19-21 września 2025 r.

Prof. dr hab. M. Błaszkievicz zaprosił w imieniu Stowarzyszenia Geomorfologów polskich na wykład on-line dotyczący młodszego dryasu (termin 16 kwietnia br.).

Poinformował również, że 28 kwietnia 2025 r. w Toruniu odbędzie się wykład prof. Dobińskiego pt. „Zrobimy przewrót w naukach o Ziemi? Zasada kosmocentryczna w badaniach lodu i permafrostu”. Następnie zwrócił się z prośbą do prof. dr hab. L. Marksa o przekazanie wzoru wniosku, aplikacji o organizację kongresu INQUA.

Prof. dr hab. Z. Jary poinformował o zatwierdzeniu składu redaktorów do specjalnego numeru „Quaternary International” i propozycji otwarcia procesu submisji 1 maja 2025 r. W związku z tym dostarczanie materiałów do tomu trwałoby w maju, czerwcu i lipcu.

Uzgodniono termin kolejnego posiedzenia komitetu na 20 listopada 2025 r.

Przewodniczący podziękował wszystkim za spotkanie i zamknął posiedzenie życząc wszystkim spokojnych świąt Wielkiej Nocy.

Protokółowała
dr Milena Obremska